

bus congregamus, nihil aliud quam numerum ^a nominis ejus in cubiculo nostro quasi idola conlocamus. Quis, rogo, hodie solers in nostris fidelibus laicis inventur ^b, qui Scripturis sanctis inventus volumina quorumcunque doctorum Latine conscripta respiciat ^c? Quis evangelico, quis prophetico, quis apostolico ustus tenetur amore? Nonne omnes ^d juvenes Christiani vultu decori, linguæ ^e disertis, habitu gestuque conspicui, gentilicia eruditione præclari ^f, Arabico eloquio sublimati, volumina Chaldæorum avidissime tractant ^g, intentissime legunt, ardentissime disserunt, et ingenti studio congregantes, lata, constrictaque lingua laudando divulgant, ecclesiasticam pulchritudinem ignorantes, et Ecclesiæ flumina de paradiso manantia, quasi vilissima contemnentes. Heu, proh dolor! linguam ^h suam nesciunt Chri-

stiani, et linguam propriam non advertunt Latini, ita ut omni ⁱ Christi collegio vix inveniatur unus in milleno hominum numero, qui salatorias fratri possit rationabiliter dirigere litteras. Et reperitur ^j absque numero multiplex turba ^k, qui erudite Chaldaicis verborum explicet pompas. Ita ut metricæ eruditiori ab ipsis gentibus carmine, et sublimiori pulchritudine, finales clausulas unius litteræ coarctatione decorant, et juxta quod linguæ ipsius requirit idioma, quæ omnes vocales apices commata claudit et cola, rythmice, imo uti ipsis competit, metricæ universi alphabeti litteræ per varias dictiones plurimas variantes uno fine constringuntur, vel simili apice. Multa et alia erant quæ nostræ hanc expositioni exhiberent firmitatem: imo quæ ipsam patule in lucem producerent quam exponimus ^l.

^a Numerum nominis ejus, id est, sexcenti sexaginta sex (Apoc. XIII, 18).

^b Aldrete lib. 1. Orig. ling. Castell. c. 22: *inveniatur*.

^c Idem: *recipiat*.

^d Idem: *hominis*.

^e Idem: *lingua*.

^f Ms., *gentilici eruditioni*.

^g Aldret., *eruciant*.

^h Idem: *legem*.

ⁱ Idem: *ex omni*.

^j Idem: *Et reperias*.

^k Ms., *multiplices turbas*.

^l Hucusque codex Cordubensis. Secundus quem promisit liber (num. 4, 11 et 21) desideratur.

INCIPIUNT VERSUS ^a.

I.

CARMEN PHILOMELÆ.

Vox, Philomela, tua metrorum carmina vincit,
Et superat miris flamina magna modis.
Vox, Philomela, tua dulcis super organa pergit,
Cantica nam suave fulgide magna ca...
Vox, Philomela, tua superat sic gutture musas,
Ut citharas ^b vincat sibila ^c ter...
Sicque lyras dulces chordarum pollice ductus ^d
Excellis mulcens corda fovens hominum ^e.
Cedat omni.... tibi vox quoque garrula cedat:
Judice me carmen fulgeat omne tuum.
Nulla certe tibi æquiter nunc cantibus ales
.... hominum voce feras.....
Dic..... blande.....
Et..... funde solite gutture sæpe melos.
Porri.... dulces sonum gaudenti pectore plectrunt
Et dulce..... clangere sonans.
Gloria..... per sæcula Christo.
Qui nobis..... tanta dedit.

^a Constante *versi* in Ms.

^b Morales: *cicadas vincit*.

^c Ms., *sivila*.

^d Mor., *ducunt*.

^e Desunt sequentes versus in Morali, supra pag. 32 citaro, ubi monet: *Hæc prima pagina, præterquam quod lacera fuit et mutilata, tantopere fuit vetustate deleta, ut vix pauca litteræ agnosci possent. Agnitæ vero sunt solerti D. Francisco Delgado in vestigatione.*

^f Bona pars folii, inquit Morales, inferne deficit, ubi initium fuit hujus epigrammatis. Verso folio sequentia inerant: *Carmina læte tua*, etc. — Sed no-

C

ITEM ALIUD PHILOMELÆICUM CARMEN EJUSDEM.

Dic dic..... mihi gutture can.... ^f
Carmina læte tua rudi crispate susurro,
Et laudes metricas excita, quæso, tibi ^g.
Cantibus ecce tuis responsa poetica currunt,
Et certant vario se ^h superare pede.
Excute pennigera, exalta ⁱ sic carmina voce:
Nolo timere velis, nolo tacere velis.
Cedat omnigena, cedat vox garrula cedat,
Judice me cedant omnia flabra tibi ^j.
Perstrepe plumigera vincens sic facta ^k priorum,
Ut nostra pariter tuque nova superes.
Gloria magna Deo nostro, qui sede perenni.
Regnat perpetue, nos pie, juste fovens.

D

DISTICHA ^l DE GALLO.

Gallus se excutiens pennis, et voce resultat,
Dulcisoue ^m crispans gutture pulchre sonans.

vissime duorum præcedentium versuum partes legi potuerunt:

.... tu desinante canendo
.... dies nocte tenebras solas.
Carmina læte tua, etc. ⁿ

^g Mor., *tui*.

^h Ms., *te*.

ⁱ Mor., *exalta*, et Ms., *extultra sic*.

^j Sic Mor. Ms., *cedat omne*.

^k Mor., *fata*.

^l Ms., *Disticha*.

^m Sic Mor. Ms., *dulci sono*.

Hicrepetit atas nocturno tempore voces,
Et luce prævia carmina plura canit.
Hic laudes Domino pandit per hora dierum :
Excitat et pigros sæpius hic recinens.

III.

VERSUS ALII.

(*Illa folii pars, quam disruptam diximus, octo primos versus abstulerat. Sequentis folii hoc fuit initium. Mor.*)

Sicque pavus ^a varie pavescens voce resultat
Qui pennis rutilat fulvis et murice sicli.
Specie formosa viget qui pulchre venustus
Cantibus applaudit gemmato sidere pinctus,
Cum teretes vibrat, mire dum explicat alas,
Ac solis instar cauda dum pansa refulget,
Et peltes clarent lunato sidere densi.
Dum vertit terra pulcher placideque decorus,
Aut crispas relevat pandens per ordine rotas,
Lumine milleno splendent hinc inde serene,
Dum reboans melodum concentu plume volucres
Despicit, et replicat crebro iterando camænas.
Ergo vos cygni, lautique decore pavones
Cum suavi mea cum ^b Philomela ducite carmen,
Et pedibus metricis rithmi contemnente monstra
Quæ segnis errans fluxus ^c sic rancide sanans ^d
Devio mugitu pangit ut cantica turpet
Ecclesiæ, plebibus quæ semper fulgida claret ^e.

IV.

VERSUS LAUDIS, VEL PRECIS.

O pietate bonus opifex, fulgore decorus,
Rex sæculorum fortis, qui clare serenus,
Æterne regnans magna ditione potestas
Pulchrifrice radians toto per mundo refulgis,
Qui mare, qui terras, cœlumque, et tartara tendis,
Et virtute vigens signas et cludis abyssos,
Quem respecta tremit, quæque pietate gubernas
Temperas, et rabidas frenans virute procellas.
Tu. Dominus cœli qui regna potestas,
Et vultu placido tempestatesque serenas,
Tartareas terras dissolvit luce tenebras,
Infantum linguas reddis qui pulchre solutas,
Et juste regis pariter quæque regna decoras.
Tu nostras rector terge sanctissime culpas,
Et clemens voces has nunc tibi reddito dignas.

V.

ITEM VERSUS.

Lumine candoris clarent hic lilia cœli,
Fulve rosæ florens imitant hic purpura terræ,
Et violæ pariter stellarum vice coruscant,
Dum vario redolent pariter unitæ colore
Albeolæ retinent ceu unio lilia conchis ^f,
Instar et gypsæ complectens colla puellæ
Lactea, dum pinguit bilbant fulgentem selenci ^g

^a Mor., fores. Ms., pavus.

^b Ms., meatim. Mor., mea cum.

^c Sic Mor. Ms., harrans floxas, f. flexus.

^d Ms., sannas, f. sonans.

^e Ms., plebisque semper fulgide claret. Mor. ut in

A Igneus flammis miris carbunculus ardens,
Atque colore poli pollensque lapillus acquiescens,
Sic pretiose vigens adstat aliosque virescens
Qui celse pulchrum reddunt per colla celidrum ^h,
Atque decora rosa flabescit more topazon,
Et theretes vibrant auro crispore violæ
Gemmatae lapidum colla, sic florea campi
Resplendent rutilo gemmæ quæ quæstu superbo
Emptæ manent pretioso nimis sic munere maecte.
Sed simili pollent gratis vibranti decore.
Dum mixte florent, redolent, cadentque, rubentque
Quadratum apice mundum millene venustat.

VI.

INCIPIUNT VERSUS EPHEMERIDES ⁱ EGRITUDINIS PROPRIÆ

Præfatio precis.

B Tu, Christe Domine rerum, quem lingua celebrat,
Quemque tremet mundus, quem clare regna præco-
nant,

Cui cœlum, tellus, maria, vel tartara servit :
Cui sol, luna, dies, famulant, cui omnes abyssi,
Angelica cui turba virtute beata
Laudibus obsequium solvit fulgenti decore,
Quem virtus omnis concentus laudat, et omnis
Sidera, vel quidquid centri convexa tenetur,
Quem lux, aura, dies, recinet, vel æstus et ignis,
Flumina, nix, glacies, ventus, et unda resonat,
Omnigena rerum Dominum prex digna venerat.
Tu misero clemens metricas resolve camenas,
Carmine ut pulchro valeat concinere laudes.

C Et proprias versu clades his texat amaras.
Quas merito patiens subjectum morte sepulcri
Tu pietate Deus revocas ad limina vitæ.
Nunc famulo largum plangendi carminis fletum
Confer, et Christe nostras dissolve tenebras,
Et lucide vigida servi sic pectora forma,
Ut digne cantum reddat hymnifere pulchrum,
Quo deleas sancte placide quas perisde culpas
Traximus errantes per deviam neque viantes.
Sic ego primorum sectas iterando malorum,
Nunc nexu justo vinctus sub clade reorum.
Sed misero veniam tollit cui culpa, coronam
Gratia Christe tua tribuat, quem restis reati
A patribus tenxa vinxit nec fletu resulta.

D

VII.

ITEM LAMENTUM METRICUM PROPRIUM.

Alvarus, o lector, longe per tempore pangit,
Et lingua resonans tecum post facta resurgit
In auras solutus vel certe pulvere mersus,
Versus in cinere, metricæ sed ecce reboat.
Tu, lector, relegens redde nunc præmia vocis,
Et lacrymas Domino fundens hæc cantu resulta.

textu. Ibiq; ejus transcriptum desinit; sequentium
versuum titulos tantum perstringens.

^f Ms., conchis.

^g I. elenchi, id est margaritæ.

^h I. chelydram; ornamentum mollebre.

ⁱ Ms., incipit versi Epimenides.

Cunctipotens Genitor rerum cui gloria cedit,
 Quemque poli laudant, famulant cui omnes abyssi,
 Cui sol, luna, dies, tellus, et tartara servant ^a,
 Quem dulces volucres laudant, cum carmina pipant,
 Quem murmur resonat undose margine turgens,
 Et maris alta procella tonans quem caua celebrat,
 Omnigena rerum sensu quem rota praekonat,
 Alvarum solita semper pietate gubernata :
 Huc gratia relevet quem nugis noxia curbat :
 Sic te post fata sanctorum vere serena
 Praex merito digna magnorum sorte coronet.
 En ego sum, fateor, qui dudum forte vigebam
 Vitalem ducens, reddens ex corpore flatum :
 Sed cinis in cinerem veloci sine recessit,
 Vermibus pastu cedens, vel vento rejectus
 In nihilum rediens iterum me posse reverti
 Ex nihilo virtute Dei quandoque refingi.
 Te rogo nunc recolo fragilis sic sorte revinctum,
 Et nostri consors anima fugiente dolores
 Has umbras locorum quandoque corde frueri :
 Nam fui quod tu vicens hodie nunc ore refulgis
 Audacter fragili confidens gestu virenti
 Erecta cervice tonans, et voce superba
 Usurpans vetita magno cum crimine vivens
 Sed pietate Dei nunquam per devia tractus.
 A sancta fidei norma vel mente recessi.
 Ipsius fidei merito credo me forte beari,
 Si pietate tua merear cum fletu juvari,
 Nam quod ego tu cris post atra funera mortis.
 Ergo age, rumpe moras, et nostro sine quiesce.

VIII.

VERSUS IN BIBLIOTHECA LEVEGILDI, EIUSDEM ALVARI.
 Sunt hic plura sacra, sunt vero dogmate clara,
 Quae Deitatis ope fulgent per cardina mundi.
 Hic nova cum vetera pariter sunt clare decora
 Aurea dicta Dei summi prudentia Patris,
 Quae totus celebrat quadrato vertice mundus.
 Principium libri Genesis primordia pandit
 Mundi, qui rerum naturas certe revelat.
 Exodus Aegypto populum per brachio ducit.
 Tertius Leviticus ornat insigne camillas ^b.
 Quartus habet Numerus numerorum nomine pollens :
 Et legem repetit concludens schemata Pentus ^c.
 Heros Navegius ^d, figurata ^e nomine Hiesus.
 Inde liber sequitur Judicum gesta retagens :
 Ruth quoque, quem Regum sequitant Samuelque ^f,
 [Malachim ^g,
 Quatuor pandunt gesta cum ordine rerum.
 Jungitur his vatum praecelsa famina verbi
 Esaias proto revoat, consorsque secundus
 Jeremias surgit lacrymose, piusque propheta

^a Ms., *serbent*, forte idem ac Hispanice *serven*, Lat. *serviunt*.

^b Aaronis videtur vestes signare : est enim *Camilla* capitis tegumentum, Theodolpho testante lib. vi, carm. 18, de Vestibus episcoporum :

Fluxa camilla caput, mentem legit atra voluntas.

^c *Id est Quintus* : Deuteronomii liber.

^d Qui Eccli. c. xlvi dicitur *Jesus Nave*, successor Moysi.

A Ezechiel, tectus capite vel sine seclusus
 Hose, Jobel, Amos, Abdias, naufragus Jonas,
 Michaeasque, Naum, Ambacuc, Soffoniasque,
 Aggaeus hinc clangit, Zacharias namque resonat,
 Malachias finem complectit termine verbi.
 Esais vatum primus quam maxime celsus,
 Uberius retonat Xpi mysteria clarus.
 Hic alter lacrymis sancta sic zelo fidel
 Jeremias deflet, aliud quo versu figuret
 Ezechiel nube clusus, vel sensu remotus,
 Non patule parva propria, sed magna revelat.
 Hinc Daniel lapidem praekonat qui regna retundit,
 Adventum Christi numeris annisque revolvit.
 Conticui verbis alii, sed sensus honori
 Job quoque hinc opere claret, et vita coruscet.
 B Et dulcis dulcem metricat sic dulciter David.
 Idida qui ^h signat Christum nunc ipse Salomon,
 Cujus tres libri mire sic mystice fulgent,
 Ut logice, fistic, ⁱ revelent, vel ethice, causas.
 Ordine hic Daniel recto post tramite venit,
 Quem bini dierum verba ^j, biblique corusci
 Consequitant Hesdras pulchre legemque refoamans.
 Hinc Ester pulchra : post quam Sapientia floret ;
 Ecclesiasticus laudes patrumque celebrat.
 Post quos Tobias claret ; Juidique subinde
 Armifera gemini gesta sic Machabaeorum.
 Haec sunt antiqua sacra, nunc mystica divi
 Dona Dei populo prisco sub signo reclusa,
 Quae reserata tenent magno per lumine servi
 Excelsi Domini Xristi qui nomine gaudent.
 C Sanctorum sancta nitar nunc versu retexi
 Quem paradisi geno ^k currunt exurgite quadro
 Matthaeus, Marcus, Lucas, quartusque Joannes.
 Qui hominis, leonis, vitulique, aquilaeque figurae
 Quadrisido mundo praekonant Christumque Deumque.
 Matthaeus hominis facie specieque refulgit :
 Et fremitum reddet Marcus sic ore leonis :
 Lucas ut taurus magno cum murmure bombat,
 Et pernix aquila scandet super aethera Joannes.
 Est homo nam Christus natus ex Virgine pulcher :
 Est vitulus passus sacrata victima Patris :
 Est leo, dum fortis regna frangit, regesque potentes :
 Est aquila caelum scandens thronumque tonantis.
 Post quos bis septem Pauli sic bibli coruscant,
 Quos iterum sequitant numero catholici septem.
 D Hic lepide Jacobus resonat, Petrusque gemellos ;
 Tres celsos Joannes habet, hinc paginae Judae,
 Hinc et apostolicus Actus, textosque decoros,
 Qui retonat merito concludit altere florens
 Vissio Joannis parva, sed tensa figuris.
 Hic alpha recinens primum signatque supremum

^e F. *figurato*.

^f Id est primus, et secundus liber.

^g Quos nos *tertium et quartum Regum*, Hebraei *Melachim primum et secundum* appellant.

^h Ms., *quem*. De Idida vide Epist. xviii, n. 16.

ⁱ F. *physice*, sicut logice, ethice.

^j Id est, duo libri *Paralipomenon*.

^k Ms., *paradisi geno*.

quem Græce vocat Dominum Regemque Deumque A
 Alpha et ^a clare Deum hominem unumque sereno
 Explicans vivum semper per sæcula sæcli.
 Hæc sunt sacra Dei donaque flore perenni
 Fulgentque æterno semper ut lumina cœli.
 Hæc pulchre gemmæ rutilat plus sole coruscæ
 Lumine dum mentes renovant, vel tetra revincunt.
 Hæc retinent claves centri, vel præmia pandunt :
 Hæc paradisigena recreant florigera prati.
 Mystice hic claret quidquid sub littera pallet,
 Storia simplex comit quos ethica format.
 Hic potum dulcem bibit qui suavia sumit :
 Hic cibis satiat corda pastuque refovet :
 Hæc sunt clara Dei mundi qui certe tenebras.
 Vibranti radio vicunt, et fulva serenant.
 Lex pretiosa nitet miro candore nivescens
 Lucidior sole fulgenti muricæ cicli.
 Cuncta simul quidquid mundana fingitur arte
 Hæc superant merito quo cœlo culmine venit,
 Inlustrat pietate Dei quos fusca tenebrat.
 Hic textus uno milleno tramite pollet,
 Explicat et verbis planis magna que revelat.
 Sic placide cõrrit unda, ut alta figuret :
 Sic alte resonat breviter, ut parva revisat :
 Obscura sapiens centena sensu requirit,
 Aperta simplex ambit mentique recondit.
 Hæc doctrina potens ceneri ^a splendore coruscet
 Turgens cui cedit illa quæ torque tumescit
 Milleno pollet dono qui zelo fidei
 Clara poli releget castus, justusque, piusque.
 At quisquis hirsus cæcus hæc mente resolvit,
 Milleno tetro fuscatur sensu retortus.
 Lex fidei fideli currit semperque fidelis
 Quam perverse viat ^b perversus corde rebellis.
 Unio ut conchis claret, candetque, niveatque,
 Sicque Deus Christus pollet sub littera tectus
 Ipse Jacintus adest undose nobis aquescens,
 Obscœna tergens, renovans albore redemptos.
 Igneus hic Dominus fulgens carbunculus ^c ardet,
 Dum purgat probra flammis et lumine ^d vibrat,
 Æternoque virore vigenis ut certa zmaragdus,
 Quom duodenus ordo lapidum per sæcla decorat,
 Quemque quaterque seni seniores flexu venerat
 Poplite ^e sic curbo Dominumque, Agnumque, Deum-
 [que.

Hæc lex æterna semper dum sæcla recurrit
 Naviter sonans nullo sub termino clausa
 Dum sol luce sua cœlum vel terra serenat,
 Cintia dum noctes comit et terra refugat,
 Stelligera centri varia dum sidera vibrant,
 Dum ventus nubes format, dum unda resonat,
 Dumque poli porta magna virtute retondat
 Fulmina dum rutilant forti jaculata lacertu.

^a F. *celeri*.
^b F. *vitat*.
^c Ms., *carbunculus*.
^d Ms., *humine*.
^e Ms., *Populi te*.
^f Ms., *rustro*.

Dumque viret tellus, floret dum silvis opacia.
 Dumosa retinentque feras per lustra reclines,
 Dum cervus leviter saltu vel cornu resultat,
 Et torvus dente pugnat porcus ter obesus,
 Et reptans fluida percurrit flumina piscis,
 Dum volucres pennis saltu per inania tendunt,
 Et rostro ^f pipant dulces per gutture cantus ^g,
 Dum homines vivunt mundo, dum morte recidunt,
 Dum sequitat corpus umbra, quam membra refingit :
 Angeli dum cœlo clangunt, virtusque populorum
 Æterna pietate Dei pangitque perennis,
 Lex Christi vivit semper super æthera felix.
 Hæc sola verba nescit cum mundo senesci
 Dum resonat sanctis cœlo post termino vivens
 Corporea moles tabo resoluta....., ruebit
 B Spiritus nam vivit merito super æthera vectus ^h
 Sermones vivi vitali statu revivunt,
 Et post occasum mundi super astra resurgunt
 Sic quidquid divi est nunquam per sine putrescit.
 Sed missus terris semper virtute virescit.
 Nunc restat promi quo sint conscripta jubente,
 Vel cujus opere sunt aggregata, videri.
 Hæc Leovegildi vigor obiter in uno redegit
 Septuaginta duos mitens sub vargina ⁱ biblos :
 Qui Getica luce fulget, vel copia fandi
 Germina ^j vel lingua claret per tempora sæcli.
 Post sancta Domini jure laudata fidei
 Expedit ut cunctis nostra hæc buccina sonet :
 Alvarus hæc metricæ longa per sæcla reboat,
 Et cinis in cinerem versus, sed lingua resonat.
 C Tu qui legis nostra quocunque tempore, lector,
 Te recale nobis socium per morte futurum.
 Rumpe moras vitæ, quæso, tumba que retrusus.
 Quanta salus nostris maneat narrare sub umbras .
 Nuntium ut mundi referas per sedes opacas
 Quis bene, quis male, quis medie gaudetque gemet-
 [que :
 Quid mundus sceva falens nunc arte refingit,
 Qui maneat vivis error quanta que rebellis,
 Hæc vera refutans pugna consurgat inanis;
 Qualis honorque cavus regia nunc corda deleret
 Quæ sint delicias fluxe liquide que caduce
 Quæ dum stringuntur digitis ut limfa refugunt.
 Pronsas ^k noxas lacrymas tu fundere lector,
 Sic culpas proprias carcas sub iudice Christo
 D Et centri valeas celsum scandere tribunal
 Præstet ille Deus trino qui nomine pollet
 Christicolis nobis requiem per sæculis amen.

IX.

ITEM VERSUS IN CRUCIS LAUDEM.

E cœlo, Domine, clara virtute corusca,
 Crux insigne micat, fulgens super æthera felix.

^g Ms., *cantos*.
^h Ms., *relectus*.
ⁱ An *vagina*?
^j F. *gemina*.
^k F., *pro nostros*.

Hæc fortis palma credenti pectore Christum
 Teste polo Christi firmat virtute tropæa.
 Cedant gentiliū errorum perfida secta,
 Ecce Christi signo centri convexa refulget.
 Non hæc humana cœlesti cardine pinxit,
 Sed manus ætherea mundum virtute regentis :
 Aurea namque die forma pulcherrima lunæ
 Illustrata cruce pollet quo lumine pleno
 Hebræorum populus solite deducere pascha
 Respice, gens misera, signum fulgere redemptis
 Et quarta decima farsum ^a sic lumine Christi
 Cintia quo pandat signum quod fronte coruscat,
 Resplendens mundo semper fulgore decorum
 Nunc recoles Dominum quæso mansisse tonante
 Qui quarta decima ligno suspendi salutis
 Illoc voluit signo quem cœli sidera mittunt
 Ipsa die cœlo lunæ refugit imago
 Pulchritudine radians quo gens perfida gaudens
 Ergo pestiferus damnat hæc forma decora
 Aspice quæso miser quisquis es mente maligna
 Et rursus oculos ad ^b cœli sidera tolle.
 Conspecte sidereo cur brachia lumine pollent
 Quadrifide mundum quoniam hæc omnia mundat
 Quæ cœli tellus retinet sub jure creata
 Cuncta Crucis signo mundantur perfide crede
 Infelix error quas nunc tu fingere sannas ^c
 Hic vales argute nobis vel murmura pande
 Cur tibi contrarium signum nunc luna vigurat ^d,
 Cur despecta diu cœlo refulget imago,
 Cur frontis nostræ victrix sic aurea palma,
 Crux adversa tibi cœli convexa meretur.
 Hæc nostra fidei resplendet luce corona
 Quam Christi famuli semper de cœlo triumphat.
 Sed cœlo posset quam tu persequeris armis
 Impie crudelis oculis vel sidere crede.
 Ecce Deus noster Christus ex æthere floret,
 Ecce venerandæque crucis super æthera signum
 Astrifere lucens damnat nunc orbe profanos.
 Perfida discedat turba fuscata dolore :
 Agmina exsultet Christi florenti decore,
 Et synagoga suo recedat nunc furva colore,
 Ecclesia jubitet clarenti fulva colore,
 Quam Christus pulchro semper sibi jungit amore.

X.

VERSUS HEROICI IN LAUDEM BEATI HIERONYMI.

Hieronymus fulget celsa virtute reboans,
 Et celebris fibris floret per cardina mundi.
 Hic paradisigena ^e Domini sic florea pinxit,
 Ut rutilo celebri toto per cardine vibret.
 Hic sancta Domini rerum virtute tenentis
 Æthereo dulci præstrinxit carmina legis.

^a F. *farsum* pro *phasen*.
^b Ms., *ac*.
^c Id est subsannationes.
^d L. *figurat*.
^e Ms., *paradisii gene*.
^f Ms., *resplendit*.
^g Ms., *Illos tendit*.

A Hic nova cum vetera profusit pectore mella

 noli dubitare

 Quæ gemina luce resplendent ^f mystice sacra
 Conscriptis, suavi magno confecta vigore.
 Aurea dicta Dei centrum vel cuncta regentis
 Ostendit ^g, magno possit quid munere linguæ,
 Dum præpotens calamo diverso sole refulsit,
 Attica, Hebræa, fulgenter orsu refundens,
 Atque Latine dedit quidquid Hebræice constat,
 Necnon et Argolicos reseravit ordine fontes
 Facunde meatim currunt per margine rivi.
 Hæc propter Domini semper veneranda per ære
 Doctorem resonant Christi sub limine servi,
 B Fulgor Ecclesiæ, doctrinæ sanctæ lucerna,
 Cœlestis cultor multo præpinguis olivi,
 Effugans hæreses vasto qui nomine pestis
 Depopulant Christi famulos sub dente latrantes.
 Hic dulcis vario resplendet tramite vates,
 Et truncat falce frondes hirsute comantes :
 Egregios imbres signat aurora rubescens,
 Hic vitreus amnis, placidus, fulgore decorus,
 Est rapidus torrens illis quos complicat error.
 Quidquid Hieronymi non sunt respersa sapore
 Improbata manent, nutant, et flaccide marcent,
 Pendent oracula quæ non sunt igne recocta
 Flammiiferi sancti, rutilat ^h qui luce fidei
 Clarior in cunctis pollet quo gratia linguæ
 C Ortatur potius ⁱ milleno dogmate florens,
 Dum sol luna polo serenant sub sole tenebras,
 Dum stellæ rutilo currunt lustrare latebras,
 Invisa sonnium volvent, vel certe revelant,
 Ac cursu vario turres librare retractant,
 Dum ventus nubes glomerat, dum æstus adurit,
 Dum bruma gelide cana super herba virescit,
 Dum fulgit ignis, fluide dum limpha recurrit,
 Dum maris vada sonat, turgens dum spuma liquescit,
 Dum dumosa feræ retinent, dum æquora piscis.
 Dum cervus velox palmato cornu resultat,
 Dumque aper torvus lunato dente repugnat,
 Dum volucres tremulas voces ex gutture pipant,
 Dum homines pereunt mundo, vel certe renascunt,
 Dum sequitatur umbra corpus, quam limina ^j formant,
 D Hunc fidei servi semper sub axe beabunt,
 Cujus nunc lingua fulget per tempora sæcli,
 Dum nova et vetera proprio formata per ore
 Ecclesiæ retinet cantans sine fine dierum,
 Ut mihi magne rogo doctor in sede superna
 Prex tua digna locum tribuat post vita quietum.
 Splenduit lucerna tua Domine ^k
 insignis lucisque per omnia signis.

^h Ms., *rutilant*.
ⁱ F. *ornatur, potius*.
^j Ms., *quem limina* : F. *lumina*.
^k Hæc jam non de Hieronymo dicta videntur, sed
 de apostata angelo (alio subintellecto titulo), ut po-
 stremi præcipue versus ostendunt.

Optima fractura Domini, decus, atque figura
 Deliciis plena paradisi, luxque serena,
 Fulgens fulgore nimio, perfecta decore,
 Forma vicisti superos, super astra fuisti

A Cunctis splendorem mirantibus atque decorem
 Effigies prima cecidisti lapsus ad ima :
 Te dejecisti, quia te super astra tulisti.
 Gratia fulgoris fuit intima causa doloris.

EULOGII AD ALVARUM EPISTOLÆ

Cum ejusdem rescriptis et argumentis AMBROSII MORALIS.

(Vide Patrologiæ tom. CXV, col. 819, 841, 842 et seq., inter sancti Eulogii Opera.)

VITA VEL PASSIO D. EULOGII.

(Vide ejusdem tomi col. 705.)

APPENDIX

AD ALVARI CORDUBENSIS OPERA.

OPUSCULA LEOVIGILDI ET CYPRIANI

CORDUBENSIIUM PRESBYTERORUM.

LEOVIGILDI LIBER DE HABITU CLERICORUM.

Eximiis atque almificis clericis, Christo Domino B sub tuitione beati Cypriani pontificis, seu martyris deservientibus, Leuevigildus vester ubique sequipeda.

Cum in aliquibus clericis fatuitatem vestra reperiret serenitas, et ab Ismaelitis oppressionem per universam Hesperiam Christicolarum cerneret, desuit alacritas per quam discernere quivissent auctoritatem habitus clericorum. Quem aliqui tantum ad compositionem corporis eorum antiqui a Patres putaverunt exercere, et necnon mystica in exemplo fidelium unamquamque speciem nostris obtutibus reserare; placuit clementiæ vestræ, cum supereminere Dei Ecclesiam in nostris partibus aspicere gentilium sæva crudelitas, et ne disputando nobiscum liquidius pro habitu hujus ordinis nostra aliquatenus lacerata fuisset simplicitas, me ordinare expositum significationes clericorum habitum, et exarare; et quidquid monitis Patrum de his officiis recolo, antequam plenius a nostris dilabamur sensibus recitare, ut qui ex nobis ad remanentes doctores imbecillitate corporis præpediente dirigere gressus nequiverit, aut quem aut inquisitio, vel census, vel vectigalis, quod omni lunari mense pro Christi nomine solvere cogimur retinuerit; saltem nocturno tempore inter ecclesiastica munia qui necessarium

duxerit legat, ne forsitan ignorando mysterium habitus sui, quispiam specimen impiorum induat, et habitudines infidelium, in quibus nulla est sapientia, imitetur. O quam pia excellentiæ vestræ fuit devotio, si imperato de talibus inneset apta locutio! quis mysterium habitus sacerdotum sine titubatione audebit proferre! aut mysticum expositionis ejus patefacere absque pavore! Melius mihi erat hoc opus a vobis audire caute, quam de eo hominibus sermonem proferre incaute. Et nisi certe recolerem veridica dicentia Domini mei monita: *Aperi os tuum, et ego adimplebo illud (Psal. lxxx, 11)*. Et: *Non vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis (Matth. x, 20)*: poplitem equidem minime a talia uncinarem. Sed de juyamine divino ob vestram intercessionem cum essem fissus, ad illicita mihi non audacter, sed obedienter salire, vel inileti articulum proclamando, et intentione mentis dicendo, hanc viam justificationum tuarum. Domine, fac ut intelligam (*Psal. cxviii, 27*). Hoc enim quod de quæsitis minoravit mea rusticitas; vestra charissima cudere non repedit sanctitas, compatiendo, cui non pigritiæ causa optata implere dimisit, sed adversante delicto segnitias menti adhæsit.

a Antiquos.
 b Ad talia.

c Illicita, id est, supra vires.